

MESANE KANSERİNE YENİ UMUT: NANOTEKNOLOJİ

MESANE KANSERİ, TEDAVİ YÖNTEMLERİ VE NANOTEKNOLOJİNİN MESANE KANSERİ TEDAVİSİ ÜZERİNDEKİ GELİŞMELERİNİ İLGİLİ ÜROLOJİ UZMANI PROF. DR. AYDIN MUNGAN İLE KONUŞTUK

PROF. DR. AYDIN MUNGAN KİMDİR?

Türkiye'de Üroloji uzmanlığını tamamladıktan sonra önce ABD'de Texas Baylor Collage Üroloji Bölümünde Prof. Dr. Peter Scardino yanında prostat kanseri eğitimi aldı. Daha sonra Hollanda'da Avrupa Üroloji Birliği Başkanı Prof. Dr. Frans Debruyne, Prof. Dr. Fred Witjes ve Prof. Dr. Bart Kiemeneij başkanlığında 1997-2002 yılları arasında Mesane Kanserini seyri ve tedavisi konulu doktorasını (Ph.D.) yaptı Türkiye'de uluslararası doktorası olan tek üroloji uzmanıdır. 2002'de Fransa'da girdiği Avrupa Üroloji Board (yeterlilik) sınavlarında başarılı olarak Avrupada üroloji uzmanı yeterlilik diploması sahibi oldu. Bülent Ecevit Üniversitesi Uluslararası İlişkiler başkanlığı, Sağlık Bilimleri Enstitüsü başkanlığı ve Tıp Fakültesi dekanlığı yaptı. Üroonkolojik Açık Cerrahi Atlasının Editörüdür. Doktora tezi 2002'de Hollanda'da kitap olarak basıldı. Bunların dışında 10 tane kitap bölümü ve 100 den fazla ulusal ve uluslararası yayını bulunmaktadır. Prof. Mungan'ın yayınları 800'den fazla atıf almıştır. Pek çok uluslararası projeler yapmıştır ve halen uluslararası çalışmalarda yer almaktadır. 2006-2013 yılları arasında Üroonkoloji Derneği yönetim kurulu üyeliği yapmıştır. 2013 yılından beri aynı dernekte Mesane Kanserini Çalışma Grubu başkanlığını yürütmektedir. Dünya Mesane Kanserini Network'un Türkiye'den tek üyesidir. Halen Ürolojik Cerrahi Derneği yönetim kurulu üyeliği yapmaktadır. Ayrıca Avrupa Üroloji Derneği, Dünya Üroloji Derneği, Dünya Endoüroloji Derneği üyeliği bulunmaktadır.

Mesane kanseri hakkında bilgi verir misiniz?

Dünyada her yıl 600 000 yeni mesane kanseri tanısı konulmaktadır. Çok öldürücü bir kanserdir. Kanserler için ölüm sıralamasında 7 inci sıradadır. Amerikan kanser verilerine göre son 30 yıldaki tanı ve tedavideki teknolojik gelişmelere karşın hastalığın öldürücülüğünde hiç bir değişiklik olmamıştır. Bu oldukça kaygı verici bir durumdur. Dünyadaki en pahalı kanserdir. ABD'de sadece bu kanser için ayrılan bütçe 125 milyar dolardır. Türkiye'nin tüm sağlık bütçesi yalnızca 50 milyar dolardır. Bu da ne kadar pahalı bir kanser olduğunu göstermeye sınırlı yetmektedir.

Toplum bu kanser konusunda yeterince bilgili mi?

Bu soruya mesane kanserini prostat kanseri ile kıyaslayarak cevap vermek daha uygun olur. Prostat kanseri genellikle daha erken evrede yakalanırken mesane kanseri görece olarak daha ileri evrede yakalanmaktadır. Toplum bilinçliliği açısından baktığımızda prostat kanseri toplumda daha iyi tanınmaktadır; örneğin dünya prostat kanseri günü vardır ama mesane kanseri için böyle bir gün yoktur. Hastanın tanı konma isteği prostat kanserinde daha fazladır. Hasta prostat kanseri olmanın korkuyorum diye doktora gelirken mesane kanseri olmanın korkuyorum diye doktora gelen pek görmüyoruz. Prostat kanseri tanı ve seyrinde PSA, Testosteron gibi kullanabileceğimiz bazı testler elimizde varken mesane kanseri için elimizde bir tanı veya takip için pratik bir test bulunmamaktadır. Öldürücülük açısından bakınca da mesane kanseri prostat kanserine göre çok daha öldürücüdür.

Kimlerde görülür ve nasıl seyreyder?

Erkeklerde en sık görülen 4 üncü kadınlarda ise en sık görülen 8ci kanserdir. Tüm kanserler kadınlarda daha iyi seyretmektedir. Bunun sebebi östrojenlerdir. Östrojenler kadını kanserden ve kanserin yayılmasından korumaktadır. Aynı evrede ve cinsteki herhangi bir kanser erkekte daha kötü seyredip hızla ölüme giderken kadında ise daha yavaş seyredip daha uzun bir yaşam sağlar. Nadir bir iki kanseri dışarıda tutarsak bunun tek istisnası mesane kanseridir. Çünkü kadınlarda mesane daha narin ve ince

yapıdadır ve kanser hızla tabakaları geçip çevreye yayılmaktadır, çok daha hızlı öldürücü olmaktadır.

Sebepleri nedir?

Sigara ve kimyasal maddelere maruz kalmak en önemli sebeplerdir. Petrol sanayi, boya sanayi, kâğıt sanayi, kozmetik sanayi çalışanları, kadın berberleri, fotokopiler gibi meslekler risk altındadır. Ayrıca radyoterapi ve kemoterapi alanlarda da risk artmaktadır. Günümüzde tüketilen kahve, konserve, suni işlemlerden geçmiş gıda ve içeceklerin çokça tüketilmesinin de bu kansere yol açtığı düşünülmektedir.

Belirtileri nelerdir?

En önemli belirti ağrısız olarak idrardan kan gelmesidir. Hasta kıpkırmızı bir idrar yapar ama hiç ağrı yoktur. Kanama aralıktır, kesilip tekrar başlar. Bazen de işeme sırasında yanma, sık idrara çıkma ve ya idrarda gözle görülmeyen kanamayla birlikte seyreyer.

Tedavide ne gibi gelişmeler var?

Biz mesane kanserinde nanoteknoloji üzerinde çalışmalar yapıyoruz. Hacettepe Eczacılık Fakültesi Farmosetik Teknolojiden Prof. Dr. Erem Bilensoy ile mesane kanseri ilaçlarını nanopartiküllere bağlamayı başardık. Bu hedefe yönelik tedavi ile kanser hücrelerini çok daha etkin bir şekilde öldürebiliyoruz. Önce mesane kanser hücre dizilerinde bu teknolojiyi denedik. Başarılı olduktan sonra hayvan deneylerinde etkinlik ve güvenlik profilini geliştirdik. Daha sonra değişik mesane kanseri ilaçlarını bu teknoloji ile kullandık. Elde ettiğimiz sonuçlar çok yüz güldürücü oldu. 2009-2016 yılları arasında nanoteknoloji ile 6 uluslararası çalışma yayınladık. Tubitak projelerimize destek oldu. Çalışmalarımız ile Üroonkoloji Kanser Araştırma ödülünü ve Hacettepe Üniversitesi Teknovasyon Pfizer Sağlık Bilimleri ve Teknolojisi 2. lik ödülünü aldık. Biri yurt içinden diğeri de yurt dışından 2 ilaç firması bu teknolojiyi ilaç haline getirmek için bizimle temasa geçti. Bazı uluslararası meslektaşlarımız projemizde yer almak istediklerini bildirdiler. Umanız nanoteknolojiyi geliştirerek mesane kanseri hastaları için bir ümit olmayı başarırsınız.